

**U povodu retrospektivne izložbe i objavljivanja monografije
KARLO AFAN DE RIVERA,
Umjetnička galerija kraljice Katarine Kosača,
Mostar, kolovoza 2002.**

Nakon smrti 23 godine Mostar kao da se u potpunosti oprostio od svog najcenjenijeg i sigurno najomiljenijeg slikara. Mnogi značajni likovni umjetnici rođeni su ovdje, od Vilka Šeferova, Milivoja Uzelca, Nikole Gvozdenovića, ali kako to život zanimljivo ukomponira, jedan Španjolac dubrovačkog podrijetla stvorio je važan dio likovne povijesti ovoga grada.

Umjetnička galerija kraljice Katarine Kosače bila je 26. 8. 2002. prepuna posjetitelja svih generacija okupljenih da bi vidjeli opsežan izbor iz Karlova rada, novoizašlu monografiju o slikaru u izdanju galerije *Martino*, izvadak iz dokumentarnog filma o Riveri snimanog 70-ih godina 20. st. te bistu slikara koju je za tu priliku uradio akademski kipar Florijan Mićković.

Solidan izbor radova iz svih njegovih karakterističnih tema: mrtvih priroda, interijera, primorskih pejzaža, portreta; kvalitetno tiskana monografija s preko 200 kolor reprodukcija, od najranijih portreta iz 1915. god. do posljednjih vaza s cvijećem iz 70-ih godina 20. st., s tekstovima povjesničara umjetnosti Andelka Zelenike, najboljeg poznavatelja Karlova djela (istи je autor prve i do ove jedine monografije o Riveri izашле 1976. god.), te tekstrom *Natura morta i natura viva* Planinke Mikulić. Monografija sadrži i osvrт najznačajnijeg hrvatskog povjesničara umjetnosti Grge Gamulina koji je Karla uvrstio u opsežni kapitalni pregled hrvatskog slikarstva 20. st., te osebuјan, intimistički pisan tekst njegova posinka dr. Ante Aleksića.

Mnogo toga je rečeno o Karlu Afanu de Riveri i ne naravno samo te večeri, jer njegove slike prisutne u mnogim mostarskim domovima, a i one razasute tijekom rata, dokument su vremena i načina života, slike okruženja koje još žive samo u trgovima kamenih saksija mušketina, osunčanih interijera s udobnim foteljama, porculanskih tanjura smokava i drvenih barki.

Za autora koji je u slikarstvu proveo preko 50 godina, a koji je u tom dugom razdoblju imao svega sedam samostalnih izložaba, uvijek posvećen svojim temama, može se reći da je slikao uglavnom zbog sebe i za sebe. Stoga je neobičan spoj tog silnog zanimanja za Karla i izvjesne obljudjenosti od publike i autorove neobične "sebičnosti" i samodovoljnosti. Vrlo često se govori da je Rivera na neki način bio zarobljen likovnim provincijalizmom mostarske sredine, udaljen od tendencija svog vremena, što su sigurno ispravna opažanja, a njegovi radovi iz 60-ih godina 20. st. nastali u Veneciji u poodmaklim godinama, iskričavog kolorita i gušćih namaza, upućuju na to kako bi se njegovo shvaćanje slikarstva možda i promijenilo da je živio u intelektualno drukčije oblikovanim sredinama. Naravno, za to je mogućnost uvijek postojala, ali on očito nije pokazivao volje niti možda imao mogućnosti da se kao mladić poput Motike uputi na neko od studijskih putovanja u Pariz i otkrije drukčiji svijet.

Sredina ga je oblikovala, a on posve uronjen u svjetlost mostarskog neba istražio je sve njegove intenzitete i prikazao nebrojnim valerima. Njegovi su akvareli lirske pretočena stvarnost, intimna ugoda običnog i svakodnevnog, koju svi na neki način tražimo, i to je vjerojatno razlog što je Karlo Afan de Rivera bio i ostao najomiljeniji mostarski slikar.

Inga DRAGOJE MIKULIĆ